

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése

5/2015. (I.20.) önkormányzati rendelete

Székesfehérvár Aszal-völgy helyi védetté nyilvánításáról

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés b) pontja, 36. §. (1) és 55. §. (1) bekezdéseiben és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség véleményének kikérésével a következőket rendeli el:

I. Rész

Általános rendelkezések

1.§ Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánítja a jelen rendelet 1. számú mellékletben meghatározott kiterjedésű, Székesfehérvár közigazgatási területéhez tartozó Aszal-völgy 89,5506 ha területét.

2.§ A védett terület elnevezése: Székesfehérvár Aszal-völgy természetvédelmi terület (a továbbiakban: természetvédelmi terület)

3.§ A helyi jelentőségű természetvédelmi terület ingatlan nyilvántartási adatait a rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

4.§ A védetté nyilvánítás megalapozásához a jelenlegi állapot bemutatását, a védendő természeti értékek, a növény és állatvilág felsorolását a rendelet 2.-3.-4. számú mellékletei részletezik.

5.§ A védetté nyilvánítás célja:

- a) a természetvédelmi szempontból értékes élőhelyeknek, a védett növény és állatfajok fennmaradásának biztosítása a jelenlegi vagy jobb ökológiai állapotban
- b) idegenhonos erdők átalakítása őshonossá a tatárjuharos lösztölgyes fás szárú fajkészletre alapozva
- c) fűzligetek megőrzése
- d) löszpuszta gyep maradványok állapotfejlesztése, cserjésedés kíméletes visszaszorítása
- e) agresszíven terjedő özönnövények visszaszorítása a teljes területen
- f) helyi lakosság számára sétaút létesítése

6.§ A helyi jelentőségű természetvédelmi területet jelölő tábla felirata: „Természetvédelmi terület – Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata”.

7.§ E rendelet 5. számú melléklete tartalmazza a terület természetvédelmi kezelési tervét, látogathatósági szabályait, valamint a területre vonatkozó korlátozásokat és tilalmakat.

8.§ A természetvédelmi terület őrzését, megóvását, károsításának megelőzését a Székesfehérvár Városgondnoksága Kft. (8000 Székesfehérvár, Szent Vendel u. 17/a.) látja el.

II. Rész

4. Eljáró hatóságok és jogkövetkezmények

9.§

(1) A természetvédelmi terület területét és rendeltetését érintő vagy befolyásoló tervek jóváhagyásához illetve módosításához, hatósági engedélyek kiadásához az első fokon eljáró természetvédelmi hatóság, Székesfehérvár Megyei Jogú Város Jegyzőjének (a továbbiakban: Jegyző) előzetes hozzájárulása szükséges.

(2) A jelen rendelet 5. számú mellékletében meghatározott, a természetvédelmi terület fenntartását, fejlesztését szolgáló feladatok elvégzéséhez a Jegyző előzetes hozzájárulása szükséges.

10. §

(1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával megsérti a jelen rendeletben foglaltakat, a vonatkozó jogszabályban foglalt természetvédelmi bírságot köteles fizetni.

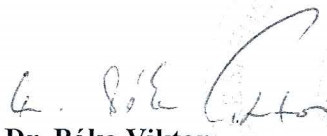
(2) Az (1) bekezdésben meghatározott természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos hatáskör gyakorlására a Jegyző jogosult.

III. Rész

Záró rendelkezések

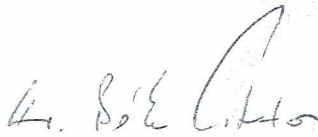
9.§ E rendelet 2015. február 1. napján lép hatályba.

Dr. Cser-Palkovics András
polgármester

Dr. Bóka Viktor
jegyző

Záradék:

A rendeletet 2015. január 20. napján kihirdettem.

Dr. Bóka Viktor
jegyző

A helyi természetvédelmi terület ingatlan nyilvántartási adatai

Tulajdonosi csoport/ kezelő	Kiterjedés (ha)
magántulajdonosok	52,2684
cégtulajdon	6,1750
vegyes állami és magántulajdon	31,1072
Összesen:	89,5506 ha

Település neve	hrsz	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonosi csoport/kezelő
Székesfehérvár	020066/2a	0,8518	legelő	1 magántulajdonos
Székesfehérvár	020066/2b	0,2445	erdő	
Székesfehérvár	020066/2c	0,0621	kivett (saját használatú út)	

Székesfehérvár	020066/2d	0,5611	erdő	301 magántulajdonos, magyar Állam (MNV Zrt., mint vagyonkezelő), valamint számos pénzügyi követelés
Székesfehérvár	020066/2f	0,7499	legelő	
Székesfehérvár	020066/2g	0,0770	erdő	
Székesfehérvár	020066/3a	12,4585	legelő	
Székesfehérvár	020066/3b	3,9163	erdő	
Székesfehérvár	020066/3c	0,4695	erdő	
Székesfehérvár	020066/3d	1,4897	erdő	
Székesfehérvár	020066/3f	0,5935	erdő	
Székesfehérvár	020066/3g	0,4694	kivett (saját használatú út)	
Székesfehérvár	020066/3h	0,0663	legelő	
Székesfehérvár	020066/3j	0,3176	erdő	
Székesfehérvár	020066/3k	0,2070	legelő	

Székesfehérvár	020066/31	1,4819	erdő	
Székesfehérvár	020066/3m	6,0173	legelő	
Székesfehérvár	020066/3n	3,6202	erdő	
Székesfehérvár	020066/4a	27,9009	legelő	295
Székesfehérvár	020066/4b	0,9351	kivett (töltés)	magántulajdonos, , Magyar Állam (MNV Zrt., mint vagyongazdálkodó), valamint számos pénzügyi követelés
Székesfehérvár	020066/4c	0,4211	legelő	
Székesfehérvár	020066/4d	0,9145	kivett (saját használatú út)	
Székesfehérvár	020066/4f	0,7293	erdő	
Székesfehérvár	020066/4g	4,9157	legelő	
Székesfehérvár	020066/4h	2,5621	legelő	
Székesfehérvár	020066/4j	0,5243	legelő	
Székesfehérvár	020066/4k	0,1122	kivett árok	
Székesfehérvár	020066/4l	0,0852	kivett árok	
Székesfehérvár	020065/a	3,9136	legelő	
Székesfehérvár	020065/b	1,3674	kivett (árok)	
Székesfehérvár	020065/f	0,8940	legelő	
Székesfehérvár	020047/14	1,3789	erdő	4 magántulajdonos
Székesfehérvár	020070/5a	0,2834	legelő	2 magántulajdonos
Székesfehérvár	020070/6a	0,1634	legelő	1 magántulajdonos
Székesfehérvár	020070/10a	0,7926	legelő	1 magántulajdonos
Székesfehérvár	020070/26	3,3737	erdő (községi mintatér)	1 magántulajdonos
Székesfehérvár	020070/27	4,6295	erdő	17 magántulajdonos

A terület védetté nyilvánításának indokolása

Az Aszal-völgy helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület az alábbi négy, fontossági sorrendben ismertetett célkitűzést szolgálja:

1. löszgyep maradványok életközösségének megőrzése, fejlesztése
2. természet közeli üde élőhelyek (mezofil gyepok és fehér fűz liget) életközösségének megőrzése, fejlesztése
3. tájkép esztétikai értékeinek védelme
4. vízbázis védelem és egyéb társadalmi szolgáltatások fejlesztése.

A terület általános jellemzése

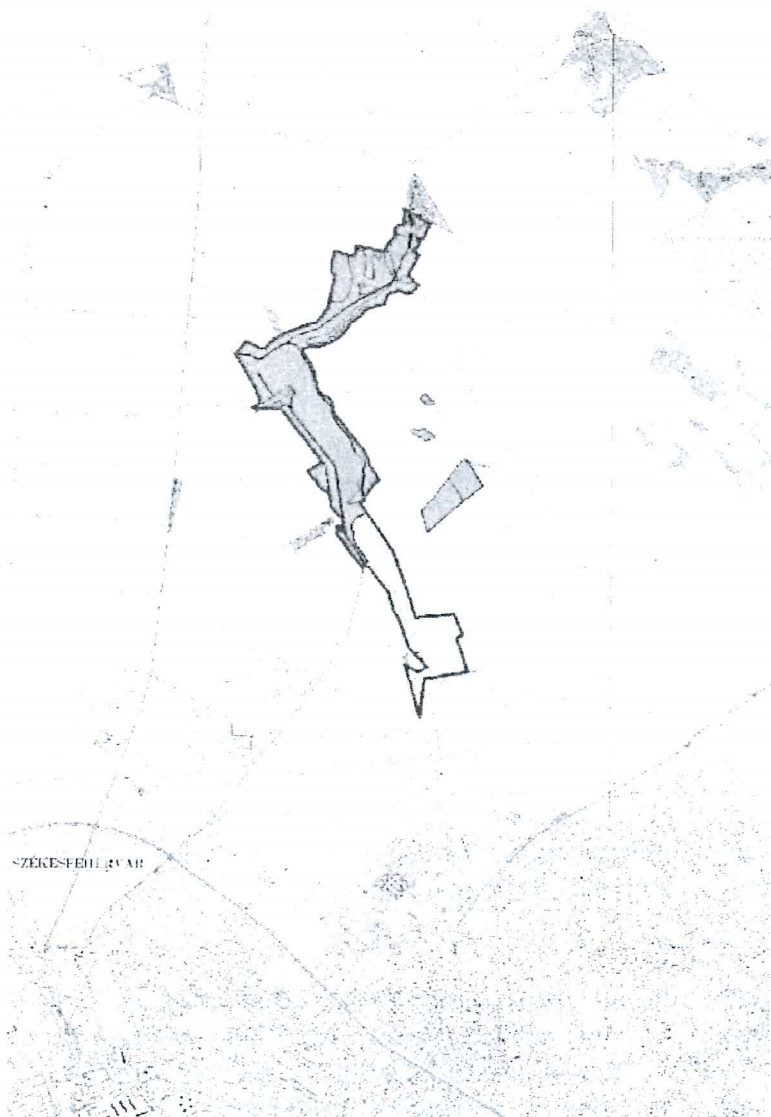
A terület Székesfehérvár város közigazgatási területén belül, a város belterületétől északi irányban helyezkedik el.

Az Aszal-völgy a Zámoly felé vezető műúttól keletre, azzal párhuzamosan húzódik. Legegyszerűbben a tározóhoz és a vízműhöz bevezető burkolt úton közelíthető meg, de földutak is érintik. Döntően szántóföldek veszik körül, kivéve az északi és déli irányt, ahol gyepes-erdős vegetációval határos. Déli irányban közvetlenül érintkezik a vízműhöz tartozó kiszolgáló épületekkel.

A terület részben átfed az Aszal-völgy (HUDI20004) kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területtel (Natura 2000) és képezi részét a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak. A keleti oldalon található három önálló és értékes élőhely folt nem része a Natura 2000 hálózatnak, míg déli irányban a Natura 2000 terület túlnyúlik a helyi védett területen

Az Aszal-völgy Natura 2000 terület jelölő élőhelye a síksági pannon löszgyep (6250), jelölő növény, illetve állatfaja nincs.

A tervezési terület vegetációja erőteljesen magán viseli az emberi használat nyomait. Az erdőterületek döntően telepítés eredményeként jöttek létre, az összes erdő több, mint 80%-a idegenhonos fajokból áll. A területek legalább 60%-a természet közeli gyep, melyek azonban erősen cserjésednek a rendszeres legeltetés hiányában. Szántóföldi művelés alapvetően nem jellemző, a szegélyi részeken azonban jellemző a környező szántók túl használata, vagyis a gyepszegély beszántása. A terület legértékesebb életközössége a löszpusztarét, de jó állapotú állományai a teljes területnek csak kb. 15%-át borítja. Igen erőteljes ugyanakkor a cserjésedés - elsősorban egybibés galagonyával -, a mára zárt cserjéssé alakult területek néhány évtizeddel korábban még értékes löszgyepok voltak.

Az Aszal-völgy Természetvédelmi Terület elhelyezkedése

Földtan, felszínalaktan

Székesfehérvár területe - így az Aszal-völgy is - Magyarország kistájainak katasztere szerint (Marosi-Somogyi 1990) az Alföld Nagytájhoz, a Mezőföld középtájhoz, azon belül a Sárrét kistájhoz tartozik, de annak keleti, a Közép-Mezőföld kistájjal érintkező szegélyén helyezkedik el. Az Aszal-völgy területe lösszel fedett hordalékkúp síkság, mely meredek löszoldallal határolt löszvölgyekből áll. Az Aszal-völgy északnyugat-délkelet irányú löszvölgyrendszer, melynek északon egy nagyobb oldalága van, míg több helyen kisebb oldalágyszerű horpadások szabdalják. A tengerszint feletti magassága 140-177 m között változik. A területen művi domborzati elem is található, a tározó töltése földmunka eredményeként jött létre. A tározó környékén homokkő fordul elő. A tervezési területen földtani szempontból jelentős egyedi érték nem található.

Éghajlat

A terület mérsékelt meleg, száraz éghajlatú, ahol a vízhiány is jelentős. Az évi napsütés 1980 óra körüli, az évi középhőmérséklet 9,5-9,7 C. A csapadék évi összege 550-580 mm közötti, a téli félévben átlagosan 35 hótakarós nap várható. Az ariditási index 1,21-1,28. Az uralkodó szélirány E-ENY-i, második helyen áll a DK-i. Az átlagos szélesség 2,5-3,0 m/s.

Vízrajz

A területen állandó vízfolyás, vagy forrás nem fordul elő. Az Aszal-völgy legmélyebb részei mezofil kaszálók, amelyeken vízborítás legfeljebb extrém csapadékmennyiség esetén jellemé. A térségre jelzett talajvíz mélysége a löszhátak alatt 4-6 m, az alacsonyabb felszíneken 2-4 m közötti, míg a völgytalpakon 2 m felett van átlagosan.

Talaj

Az Aszal-völgy területére alapvetően a löszös üledéken kialakult mészlepedékes csernozjom, az erdősült meredek oldalakon a csernozjom barna erdőtalaj jellemző, míg a völgyalj, időszakosan felszíni vízborítással jellemezhető területein (füzliget és mezofil gyepek) réti

öntéstalaj alakult ki. A tervezési terület középső részén anyagkitermelés nyomai láthatóak, melyen kubikgödrök jelenléte mutat.

Biogeográfiai jellemzés, ökológiai folyamatok

A tervezési terület növényföldrajzi szempontból az Alföld flóraidék (Eupannonicum) Mezőföld és Solti-síkság (Colocense) flórajárásához tartozik. A térség az erdőssztyep zóna részét képezi, a löszplatókon egykor kiterjedt lösztölgyesek és löszgyepek fordultak elő. Ma a lankásabb, síkabb területeken szinte mindenütt szántóföldi használat jellemző, az eredeti vegetáció a meredekebb domborzattal jellemezhető részeken, löszoldalakon, völgyekben, dombokon maradt csak meg, egymástól izolálódva. Az Aszal-völgyet keleti, nyugati és északi irányban nagy kiterjedésű szántók izolálják, déli irányban azonban az árok tovább halad, többé-kevésbé degradálódott üde élősávval övezve és Székesfehérvár központjáig húzódik. A területen az erdőssztyep jelleg jól megmutatkozik abban, hogy a gyepgazdálkodás alól kimaradt (jelenleg nem kaszált, vagy legeltetett) löszgyep maradványok igen erős cserjésedést mutatnak (elsősorban galagonyával), amely folyamat középtávon megszünteti a jelenleg legnagyobb természeti értéket képviselő löszgyep életközösséget.

A területen előforduló védett növényfajok

Flóra

A terület flórája annak ellenére gazdag, hogy a teljes vegetációnak csak kis része (kb. 15%) van igazán jó állapotban. Magas ugyanakkor a gyomok és a zavarástűrő fajok aránya és jelentős az idegenhonos, invazív fajok előretörése.

A tervezési területen védett fajok elsősorban a löszpusztaréthez kötődően maradtak fenn. A területre vonatkozóan 12 védett faj jelenléte regisztrált.

Magyar név	Tudományos név	Védettség	Eszmei érték (Ft)	Vesz. Mo.	Nemzetköz i jel.	Vesz. IUCN
tavaszi hérics	Adonis vernalis	védett	2 000	-	-	
bunkós hagyma	Allium sphaerocephalon	védett	5 000	-	-	
törpemandula	Amygdalus nana (Prunus tenella)	védett	10 000	-	-	-
csillagőszirósa	Aster amellus	védett	2 000	-	-	
budai imola	Centaurea sadleriana	védett	2 000	-		

piros kígyószisz	Echium russicum	védett	10 000	-	EU jelentőségű	-
Szent-László tárnics	Genciana cruciata	védett	10 000	-	-	-
homoki szalmagyopár	Helichrysum arenarium	védett	2 000	-	-	-
karsú orbáncffi	Hypericum elegans	védett	5 000	-	-	-
hengeresfész kű peremisz	Inula germanica	védett	2 000	-	-	-
selymes peremisz	Inula oculus-christi	védett	2 000	-	-	-
apró nőszirm	Iris pumila	védett	5 000	-	-	-
sárga len	Linum flavum	védett	5 000	-	-	-
árlevelű len	Linum tenuifolium	védett	5 000	-	-	-
homoki vértő	Onosma arenaria	védett	5 000	-	-	-
vitézkosbor	Orchis militaris	védett	10 000	-	-	-
bíboros kosbor	Orchis purpurea	védett	10 000	-	-	-
csajkavirág	Oxytropis pilosa	védett	10 000	-	-	-
macskahere	Phlomis tuberosa	védett	5 000	-	-	-
pusztai árvalányhaj	Stipa pennata	védett	5 000	-	-	-
pusztai meténg	Vinca herbacea	védett	2 000	-	-	-

4. számú melléklet

A területen előforduló természetvédelmi szempontból jelentős állatfajok

Fauna

A tervezési területen átfogó zoológiai kutatások nem folytak, ezért az állattani értékekről szerzett adatok hiányosak, elsősorban a madárfaunára vonatkoznak. Az alábbi táblázat Staudinger István adatainak felhasználásával készült.

Magyar név	Tudományos név	Védettség	Eszmei érték (Ft)	Vesz. Mo.	Nemzetközi jel.	Vesz. IUCN
egerészölyv	<i>Buteo buteo</i>	védett	10.000		EU jelentőségű	
karvalyposzáta	<i>Sylvia nisoria</i>	védett	50.000		EU jelentőségű	
tőviszsúró gébics	<i>Lanius collurio</i>	védett	10.000		EU jelentőségű	
mezei veréb	<i>Passer montanus</i>	védett	10.000		EU jelentőségű	
gyurgyalag	<i>Merops apiaster</i>	fokozottan védett	100.000		EU jelentőségű	
tengelic	<i>Carduelis carduelis</i>	védett	10.000		EU jelentőségű	
rozsdás csuk	<i>Saxicola rubetra</i>	védett	10.000		EU jelentőségű	
zöld gyík	<i>Lacerta agilis</i>	védett	10.000			
fecskefarkú lepke	<i>Papilio machaon</i>	védett	2.000			
nappali pávaszem	<i>Inachis io</i>	védett	2.000			
vörös vércse	<i>Falco tinnunculus</i>	védett	50.000			
vad gerle	<i>Streptopelia turtur</i>	védett	10.000			
kakukk	<i>Cuculus canorus</i>	védett	10.000			
erdei fülesbagoly	<i>Asio otus</i>	védett	50.000			
búbosbanka	<i>Upupa epops</i>	védett	50.000			
nyaktekercs	<i>Jynx torquilla</i>	védett	10.000			
zöld küllő	<i>Picus viridis</i>	védett	50.000			
nagy fakopáncs	<i>Dendrocopos major</i>	védett	10.000			
mezei pacsirta	<i>Alauda arvensis</i>	védett	10.000			
erdei pityer	<i>Anthus trivialis</i>	védett	10.000			

vörösbegy	<i>Erithacus rubecula</i>	védett	10.000			
fülemüle	<i>Luscinia megarhynchos</i>	védett	10.000			
cigánycsuk	<i>Saxicola torquata</i>	védett	10.000			
fekete rigó	<i>Turdus merula</i>	védett	10.000			
énekes rigó	<i>Turdus philomelos</i>	védett	10.000			
énekes nádiposzáta	<i>Acrocephalus palustris</i>	védett	10.000			
foltos nádiposzáta	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	védett	10.000			
barátposzáta	<i>Sylvia atricapilla</i>	védett	10.000			
mezei poszáta	<i>Sylvia communis</i>	védett	10.000			
kis poszáta	<i>Sylvia curruca</i>	védett	10.000			
csilscsalpfüzike	<i>Phylloscopus collybita</i>	védett	10.000			
őszapó	<i>Aegithalos caudatus</i>	védett	10.000			
széncinege	<i>Parus major</i>	védett	10.000			
kék cinege	<i>Parus coeruleus</i>	védett	10.000			
csuszka	<i>Sitta europaea</i>	védett	10.000			
sárgarigó	<i>Oriolus oriolus</i>	védett	10.000			
erdei pinty	<i>Fringilla coelebs</i>	védett	10.000			
zöldike	<i>Carduelis chloris</i>	védett	10.000			
tengelic	<i>Carduelis carduelis</i>	védett	10.000			
kenderike	<i>Carduelis cannabina</i>	védett	10.000			
citromsármány	<i>Emberiza citrinella</i>	védett	10.000			
sordély	<i>Miliaria calandra</i>	védett	10.000			
fűj	<i>Coturnix coturnix</i>	védett	50.000			
szarvasbogár	<i>Lucanus cervus</i>	védett	2.000			
kis színjátszólepke	<i>Apatura ilia</i>	védett	2.000			
kis rókalepke	<i>Nymphalis urticae</i>	védett	10.000			
kardoslepke	<i>Iphiclides podalirius</i>	védett	10.000			
mezei cickány	<i>Crocidura leucodon</i>	védett	2.000			
vakond	<i>Talpa europaea</i>	védett	2.000			
barna ásóbéka	<i>Pelobates fuscus</i>	védett	2.000			

zöld varangy	<i>Bufo viridis</i>	védett	2.000			
leveli béka	<i>Hyla arborea</i>	védett	2.000			
vízisikló	<i>Natrix natrix</i>	védett	10.000			
fürge gyík	<i>Lacerta agilis</i>	védett	10.000			
kései denevér	<i>Eptesicus serotinus</i>	védett	10.000			

Kezelési szabályzat

Kezelési előírások

a) Az élettelen természeti értékek kezelése és megőrzése

A terület morfológiáját megváltoztató beavatkozások (földmunkák, bányászat) nem engedélyezhetők.

b) Élőhelyek és élettelen környezete kezelése és fenntartása

A területen előforduló természetes/természetközeli élőhelytípusokat (fűzligetek, löszpusztarétek, nádas) átalakító használat (beszántás, tölésítés, felülvetés, stb..) nem engedélyezhető.

A löszpusztaréteken és a cserjések nyíltabb részein a cserjék kíméletes kézi eltávolítása szükséges: talajfelszín feletti tölésválasztás motorfűrészsel, vagy kézi fűrészsel, faanyag elszállítása (aprítékolás javasolt). A cserje anyaga a védett területen nem égethető el, szükséges esetén a megfelelő engedélyek beszerzés után erre a területtel érintkező szántóföldek vehetők igénybe. Őshonos fajokhoz vegyszer használata nem szükséges, idegenhonos fajok esetében a c) pontban meghatározott kezelés szükséges.

Legeltetés bevezetése előtt, illetve legeltetés hiánya esetén a degradált gyepek területén a cserjék, nagytermetű gyomok (pl.:siskanád, gyalogbodza) kézi, vagy gépi eltávolítása javasolt, a sík morfológiájú területeken erdészeti szárazzó, vagy hasonló nagy kapacitású gép használható.

c) Agresszív fajok állományszabályozása

akác (*Robinia pseudo-acacia*):

A területen legnagyobb mennyiségben előforduló fafaj. Üzemtervezett állományai esetében az e pontban leírt eltávolítást a j) pontban bemutatott erdőfelújítás kell, hogy kövesse.

Az eltávolítást kombinált mechanikus és vegyszeres módszerrel kell elvégezni. Javasolt technológiai alternatívák:

A) változat:

1. év - Faegyedek eltávolítása tölésválasztással szeptember-október hónap folyamán, vágásfelület kenése Garlon, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel 3 napon belül (tuskósarjak eltávolítása érdekében).

2-4. év - Gyökérsarjak és tuskósarjak hajtásainak mechanikus eltávolítása (levágás/leverés) a nyár folyamán 2 alkalommal (július/augusztus), majd ősszel (szeptember-október) térdmagasságig érő fiatal hajtások vegyszeres kezelése (hajtáskenés/pontpermetezés) Lontrel, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel.

B) változat:

1. év - Faegyedek törzsinjektálása augusztus-szeptember hónap folyamán Garlon, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel.

2. év - Teljesen el nem pusztult faegyedek pótinjektálása augusztus hónap folyamán Garlon, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel. Gyökérsarjak hajtásainak mechanikus eltávolítása (levágás/leverés) a nyár folyamán 2 alkalommal (július/augusztus), majd ősszel (szeptember-október) térdmagasságig érő fiatal hajtások vegyszeres kezelése (hajtáskenés/pontpermetezés) Lontrel, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel. A lábön elhalt faanyag eltávolítása vegetációs időszakon kívül (szeptember-február) a 2. év végén.

3-4. év - Gyökérsarjak hajtásainak mechanikus eltávolítása (levágás/leverés) a nyár folyamán 2 alkalommal (július/augusztus), majd ősszel (szeptember-október) térdmagasságig érő fiatal hajtások vegyszeres kezelése (hajtáskenés/pontpermetezés) Lontrel, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel.

A technológia a kezelés kivitelezésekor elérhető vegyszer és eszközhasználati tapasztalatok alapján felülvizsgálható. A vegyszeres kezelés szakirányításához felsőfokú növényvédelmi képesítés szükséges.

ezüstfa (*Eleagnus angustifolia*):

Faegyedek eltávolítása töelválasztással szeptember-október hónap folyamán, vágásfelület kenése Garlon, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel 3 napon belül (tuskósarjak eltávolítása érdekében).

Amennyiben utókezelésre szükség bizonyul a 2. évben, akkor a sarjak mechanikus eltávolítása (levágás/leverés) a nyár folyamán 2 alkalommal (július/augusztus), majd ősszel (szeptember-október) térdmagasságig érő fiatal hajtások vegyszeres kezelése (hajtáskenés/pontpermetezés) Garlon, vagy azzal egyenértékű vegyszerrel.

A technológia a kezelés kivitelezésekor elérhető vegyszer és eszközhasználati tapasztalatok alapján felülvizsgálható. A vegyszeres kezelés szakirányításához felsőfokú növényvédelmi képesítés szükséges.

aranyvessző (*Solidago* sp.):

Visszaszorítása a gyomos száraz gyepterületén lehetséges, ahol szárazúzóval/nagy teljesítményű kaszával a vegetációs időszakban végzett min. 2 kaszálással (június - szeptember között, időjárástól függően) kell a virágzást és termésérlelést megakadályozni. A fűzligetbe és nádas szegélybe elegyedő példányainak eltávolítására reálisan kivitelezhető költséghatékony technológia nem áll rendelkezésre.

zöld juhar (*Acer negundo*) és *nyugati ostorfa* (*Celtis occidentalis*):

Szálanként előforduló egyedeit a teljes területről töelválasztással el kell távolítani a vegetációs időszakon kívül (szeptember - február). Vegyszerhasználat nem szükséges.

Az invazív fajok elleni védekezést rendszeresen (min. 5 évente) ismételni kell. Új fajok megjelenése esetén jelen kezelési terv kiegészítendő a fajspecifikus kezelési technológiával.

d) Őrzés, védelem

A természetvédelmi terület határát jelző hatósági táblák kihelyezése szükséges, elsősorban a területet átszelő utak mellett és a szántófölddel érintkező szegély mentén néhány ponton (min. 14. tábla). A védett terület állapotának ellenőrzése szükség szerint, de évente min. 4. alkalommal szükséges (természetvédelmi őr/mezőőr/környezetvédelmi felelős). Technikai sportok ellenőrzése a helyi polgárőrség/közterület felügyelők és a rendőrség bevonásával.

e) Szántóföldi gazdálkodás

A területek szegélyén túl használat miatt megjelent szántóföldi használat megszüntetendő. Javasolt az érintett szegélyeken gyepesítés parlagon keresztül, majd rendszeres kaszálás. A területhatárok elismertetése érdekében javasolt kézi módszerrel a területen belüli átültetéssel szegélyzáró cserjesor ültetése, elsősorban kökény (*Prunus spinosa*) és vadrózsa (*Rosa* sp.).

f) Rét, legelőgazdálkodás

A tervezési terület üde gyepterületjain elsősorban a jelenlegi kaszálás folytatása, míg a száraz gyepekben kíméletes, extenzív, juhokkal végzett legeltetés szükséges, melyhez figyelembe az agrár-környezetvédelmi program *Extenzív gyepterületgazdálkodás célprogram* előírásai az irányadók.

Száraz gyepek esetében az alapvető szabályok:

- a legeltetett területen legalább 0,2 állategység/ha, maximum 1 állategység/ha legeltetési sűrűség alkalmazása;
- a gyepek túllegettetése tilos;
- felülvetés, vegyszeres gyomirtás, műtrágyázás, öntözés tilos;
- pásztoroló legeltetést kell alkalmazni;
- az enyhe lejtésű területeken őszi tisztító kaszálás elvégzése javasolt, amely után a lekaszált anyagot legkésőbb október 31-ig a területről le kell hordani.

Amennyiben legeltetésre nincs lehetőség, a b) pontban bemutatott cserjementesítést rendszeresen el kell végezni.

g) Talajerő-gazdálkodás

Az erdő- és gyepterületeken tápanyag utánpótlás nem engedélyezhető. A vadföldek/szántók területén csak szerves tápanyag utánpótlás (istállótrágya, vagy komposzt) alkalmazható, műtrágya használata nem megengedett. A meredek lejtőoldalakon végzett erdő átalakítások során az erózió elleni védelmet biztosítani kell (pl. eróziófogó gátak fatörzsek keresztbe fektetésével).

h) Növényvédelem

A védett területen belül vegyszerhasználat csak az idegenhonos fajok eltávolításához engedélyezhető.

i) Állattenyésztés, különös tekintettel a régi magyar háziállat fajták fenntartására

A területen az f) pontnak megfelelő pásztoroló legeltetés szükséges, melyhez kapcsolódóan javasolt, de nem nélkülözhetetlen az őshonos hazai juhajták előnyben részesítése (elsősorban racka, cikta cigája). Az állattartáshoz szükséges infrastruktúra a területen nem helyezhető el, azt a védett területen kívül kell biztosítani.

j) Erdőgazdálkodás

A tervezési területre vonatkozó hatályos erdészeti üzemterv módosítása szükséges az alábbiak érvényesítése érdekében:

A területen található idegenhonos erdőket az invazív fajok kiszorítása érdekében át kell alakítani őshonos fajösszetételűvé. Alkalmazandó fafajok a térségben előforduló pionír jellegű, valamint a tatárjuharos lösztölgyesre jellemző fajok, különösen: mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), szürke nyár (*Populus canescens*), fekete nyár (*Populus nigra*), fehér fűz (*Salix alba*), tatárjuhar (*Acer tataricum*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vadkörte (*Pyrus pyraster*).

Az idegenhonos fafajok eltávolítását a c) pontban leírtak szerint kell elvégezni. Tarvágás egyszerre max. 3 hektár összterületen végezhető, védett növényfajok állományainak károsítása tilos. A kitermelés során az őshonos faegyedeket (különösen idős, odvas fákat) hagyásfaként min. 5% mennyiségben vissza kell hagyni. Az ültetés során csak részleges talaj előkészítés alkalmazható (sávos, pásztás, vagy gödrös), a domborzati viszonyok miatt elsősorban kézi, esetleg speciális gépi telepítés alkalmazható. Az idegenhonos fajok költséghatékony visszaszorítása érdekében a tarvágást követően 1 évig kizárólag inváziós fajok utókezelése javasolt, telepítés a tarvágást követő 2. évben érdemes megkezdeni.

A védett terület összes őshonos faállományú üzemtervezett erdőjében folyamatos erdőkép mellett zajló erdőgazdálkodási módok bevezetése szükséges, tarvágás nem végezhető.

Az üzemtervezett erdőn kívüli élőhely foltokon őshonos fa- és cserjefaj kizárólag természetvédelmi kezelés céllal (pl.: gyepterületek helyreállítása) vágható ki.

k) Vadgazdálkodás

A területen a védetté nyilvánítás időszakában zajló vadgazdálkodás tovább folytatható, a létező vadászati berendezések fenntarthatóak, de új berendezés nem helyezhető el.

l) Vízgazdálkodást érintő kezelési előírások

A területen a tározó és a vízmű vízjogi üzemeltetési engedélynek megfelelő tevékenységek folytathatók. Műtárgyak felújítása esetén földmunka, anyagdeponálás, vagy anyagnyerés a löszpuszta-terület területét nem érintheti.

m) Közlekedést érintő kezelési előírások

A tervezési területen lévő utak felszámolása, lezárása nem szükséges, de új földút létesítése a területen nem javasolt. Kivétel ez alól keskeny, burkolatlan sétaösvény kijelölése az o) ponthoz kapcsolódóan.

n) Építési tevékenységeket érintő kezelési előírások

A területet a településrendezési tervben 0%-os beépítést engedő véderdő/általános mezőgazdasági övezetbe javasolt sorolni. A területen új légvezeték és út nem létesíthető.

o) Turizmust érintő kezelési előírások (idegenforgalom, üdülés, ökoturizmus, bemutatás, oktatás, rekreáció)

A területen oktatóközpont, bemutatóhely létesítése nem engedélyezhető.

Min. 1. tanösvény/sétaút kijelölése javasolt, meglévő utak hasznosításával, a helyi lakosság szabadidős céljainak kiszolgálására. A terület a kijelölt utakon kutyákkal látogatható. A tanösvényen ismertető táblák és útjelző jelek elhelyezhetők, de azokat a természetességi térkép alapján degradált élőhely foltokba kell tervezni. A szabadidős funkciók erősítése érdekében javasolt az Aszal-völgy és Székesfehérvár belterülete közt az árok mentén biciklivel is igénybe vehető hosszabb túraútvonal kijelölése.

A terület értékeiről a természetvédelmi kezelő honlapján bemutatást szolgáló leírás, valamint jelen kezelési terv nyilvánosság tétele szükséges. Ugyanezzel a céllal javasolt szóróanyag/leporelló megjelölése.

